

D'N BLIKKEN EMMER

HEEMKUNDEKRING DE RIPS

Uit de serie: **Straatnamen van de Rips**. De Eiermijndreef.
De "Eiermijndreef" sluit aan de noordelijke zijde aan op de Middenpeelweg en loopt richting westelijke zijde naar de Hazenhutsedijk.

De naam is vernoemd naar de Coöperatieve Roermondse Eierbond (C.R.E.) die in 1938 ca. 166 ha. heide in de Klotterpeel kocht, dat vrijwel meteen werd ontgonnen.

Onder leiding van de Heidemij werd dit gebied door werkeloze arbeiders in cultuur gebracht. Het doel was, dat na de ontginning, jonge katholieke boerenfamilies hier een bedrijf konden stichten.

Uit de serie: **Beroepen die in De Rips zijn uitgevoerd**.
no. 3

Hierin wordt de geschiedenis beschreven van bedrijven met een specifiek beroep die in De Rips gevestigd waren of er nog in een andere vorm zijn. Ook kunnen beroepen worden beschreven van Ripsenaren, hier woonachtig, en die een bijzonder vak uitgeoefend hebben.

Kippenhandel.

Omdat het goed past bij de straatnaam, de kippenhandel, een beroep dat Piet v. Leuken ruim 50 jaar vanuit De Rips heeft uitgevoerd.

*Rechts;
Piet van Leuken
met zijn vrouw
Johanna eind
zestiger jaren.*

Nieuwsbrief no. 20^e
Straatnamen;
De Eiermijndreef.
Beroepen;
Kippenhandel.
Pag. 1
Bonden voor
verbetering van
pluimvee.
Pag. 2 - 3
Coöperatie
Roermondsche
Eiermijn.
Pag. 3 - 4
Vroegste fase
De Rips
Pag. 4 - 5
Aankoop
Klotterpeel en
ontginning.
Pag. 5 - 6
Kippen houden in
De Rips.
Pag. 7 - 11
Kippenhandel Van
Leuken.
Pag. 12 - 16
Gebeurtenissen in
de Eiermijndreef
Pag. 17 - 20

De eerste bonden voor verbetering van de pluimveehouderij.

Op de boerderijen in Nederland en hier in Brabant stond tot eind 19^e eeuw het pluimvee op een laag pitje. Kippen scharrelden hun eigen kostje op het erf bij elkaar en hadden geen nachthok. Men hield kippen voor eigen gebruik of men ruilde deze met de bakker of de grutter. Vanuit Engeland en andere Europese landen werden eieren, vaak van niet al te beste kwaliteit, ingevoerd. Ook fokhoenders werden vanuit het buitenland ingevoerd met de kans op besmettelijke ziekten.

Hier wilde men verandering inbrengen en in 1899 werd in Amersfoort de eerste "Algemeenen Nederlandsche Coöperatieve bond voor Pluimveehouders" opgericht. Met deze bond wilde men bereiken dat de pluimveehouderij ook in Nederland op een hoger plan kwam te staan naar voorbeeld van Denemarken of Amerika. Daar was, door goed onderwijs, voer en verzorging van het pluimvee, de productie van eieren en de kwaliteit van vlees veel hoger. Deze bond roept de Boerenbonden, verenigingen en particulieren d.m.v. circulaires op om ook een coöperatieve bond op te richten en zich bij hen aan te sluiten.

Rechts; Artikel uit De telegraaf 6 juli 1899.

EIERENHANDEL.

Door een zestigtal pluimveehouders van Hoogland en Leusden bij Amersfoort is opgericht: „De algemeene Nederlandsche Coöperatieve Bond van Pluimveehouders.”

Het doel van dezen Bond is, behalve de veredeling en verheffing van het bedrijf, alle voortbrengselen der pluimveehouderij — welke onder wettig gedeponeerd handelsmerk verkocht zullen worden — onder volkomen garantie van den Bond zonder tusschenkomst van derden voor het publiek verkrijgbaar te stellen tegen billijken prijs.

Uitsluitend voortbrengselen uit eigen hof der leden zullen worden geleverd:

onder geen enkel voorwendsel zal ook maar iets worden bijgekocht.

De eieren zullen worden verkocht, gestempeld met Bondsmerk, datum, afdeulingsletter en nummer van het lid, van wien ze afkomstig zijn, zoodat men altijd zien kan door welk lid ze zijn geleverd.

Coöperatieve Bond van Pluimveehouders.

De heeren Richard C. van Haagen te Arnhem en W. P. Koopman te Amersfoort stellen pogingen in 't werk, om te geraken tot oprichting van een „Algem. Nederlandschen Coöperatieven Bond van Pluimveehouders“. Zij meenen, dat dit een eerste vereischte is om aan de pluimveehouderij in ons land een groote vlucht te verzekeren en tal van nieuwe industrieën te scheppen, en roepen per circulaire de boerenbonden en vereenigingen en particulieren, die in hun woonplaats het initiatief willen nemen voor het beleggen van vergaderingen, op om met den eerstgenoemde over het beleggen van die vergaderingen in correspondentie te willen treden ten einde een Coöperatieven Bond op te richten.

Op 12 maart 1901 wordt er een lezing gegeven "De Nederlandsche Pluimveestapel beschouwd uit een sociaal economisch oogpunt". Dit was de directe aanleiding om op 14 mei een nieuwe landelijke vereniging op te richten de "Vereeniging tot bevordering der Pluimveehouderij en tamme Konijnenteelt in Nederland" (V.P.N). Iedereen die hoenders of konijnen houdt en eieren of bont verkoopt, heeft belang bij deze vereniging en kan lid te worden door contributie van f1,- gulden per jaar. Ook maatschappijen, verenigingen en genootschappen of afdelingen kunnen lid worden, van hen wordt een bijdrage van f25,- gulden per jaar gevraagd.

Links; Artikel uit De Tijd: Godsdienstig-staatkundig nieuwsblad 27 maart 1902.

Kort na de oprichting van de V.P.N. komen er in elke provincie afdelingen. In Noord-Brabant komt de afdeling tussen oktober 1901 en maart 1902 tot stand.

****Men schrijft ons uit Gemert:**
Alhier is opgericht eene vereeniging tot bevordering der **Pluimveehouderij** in Nederland, zij is eene onderafdeeling van de afdeling Noord-Brabant. Tot bestuursleden werden gekozen de heeren P. Bijvoet, Herpers, hoofd der school, v. d. Berk, Verbruggen, onderwijzer, en H. Bex.
Het is te hopen, dat deze vereeniging veel nut mag stichten, zoodat langzamerhand in de omstreken ook zulke vereenigingen opgericht worden.

Vrijwel meteen komen er in dorpen onderafdelingen, zoals in Gemert begin mei 1902.

Links; Berichtje uit de Provinciale en 's Hertogenbosche courant 5 mei 1902.

De P.V.N. wilde er voor zorgen dat de pluimveehouderij een winstgevende bedrijfstak van het boerenbedrijf werd. Dit wilde ze bereiken door het bevorderen van de door coöperatieve afzet van producten, het geven van voorlichting en het oprichten van kippen proef- en fokstations. Verder werden fokhanen gratis, of tegen een lage prijs ter

beschikking om de hoenderrassen door kruising te verbeteren. Er werden premies uitgelooft voor de beste leg- en vleesrassen. Ook waren de pluimveehouders via de plaatselijke verenigingen in staat gezamenlijke broedmachines, beendermolens, grit en ochtendvoer enz. aan te schaffen. Verder werden er cursussen gegeven en beschikten vele verenigingen over een klein bibliotheekje met informatie over pluimvee ten behoeve van de leden.

De oprichting van de Coöperatieve Roermondsche Eiermijn (C.R.E.) in 1904.

Heel lang was de boer afhankelijk van de prijs die een winkelier voor hun boter en eieren wilde betalen. Meestal was dit in de vorm van grutten en producten die de boer en zijn gezin nodig had. In de jaren 1860 – 1870 stelden verschillende gemeenten ruimten en **mijnpersoneel** beschikbaar, waar alle boter van de kleine boterfabrieken uit de omgeving naar toe werd gebracht om wekelijks verhandeld te worden. De veilingmeester zette aan het begin van de handel een relatief hoog bedrag in. Met behulp van de veilingklok daalde de prijs langzaam. Als iemand **Mijn** riep dan was de boter voor deze persoon. De boeren kregen op deze manier een hogere prijs voor hun boter. Rond 1900 werden grotere botermijnen ingesteld, zoals Maastricht en Roermond, die op den duur de lokale botermijnen vervingen. Door de betere prijzen die de boeren kregen voor hun boter kwam men op het idee om naar dit voorbeeld ook een eiermijn te stichten.

Leden van de V.P.N. uit de afdeling Heythuysen en Neer namen het initiatief om naar voorbeeld van de botermijn een eiermijn op te richten. In augustus 1904 werd de Coöperatieve Roermondsche Eiermijn opgericht, geschoeid naar voorbeeld van de botermijn. Al heel snel en wel op 15 oktober werden de eerste eieren in het gebouw van de Roermondse botermijn verhandeld.

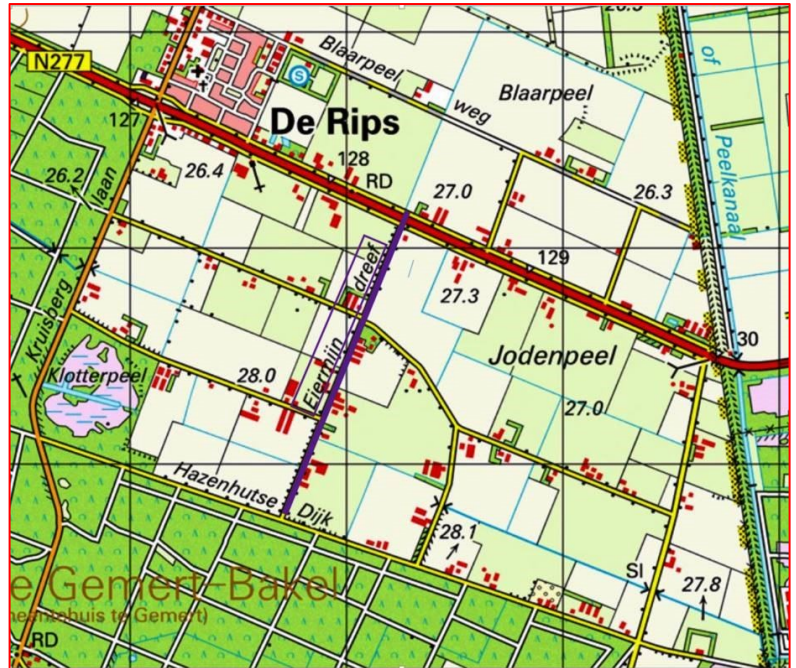
Rechts; Aankondiging van de eerste eiermijn in Venloosch Nieuwsblad 8 oktober 1904.

Eiermijn te Roermond.
De eiermijn te Roermond zal aanvang nemen op **Zaterdag den 15. October** des morgens ten 9 uren in het lokaal van de botermijn.
De Directeur
C. L. RUTTEN.

Het was een uiterst succesvolle onderneming, want na het eerste jaar 1905 werden er 1 miljoen eieren aangevoerd, in 1915 bedroeg de aanvoer 41 miljoen stuks en in 1925 liep de aanvoer op tot 95 miljoen stuks. In 1924, bij de viering van het 4e lustrum, kende de CRE een ledental van 20.000 pluimveehouders. Een belangrijke deel van de eieren werd geëxporteerd, waarbij Duitsland en Engeland de belangrijkste markten waren. De daarop volgende jaren waren zeer winstgevend.

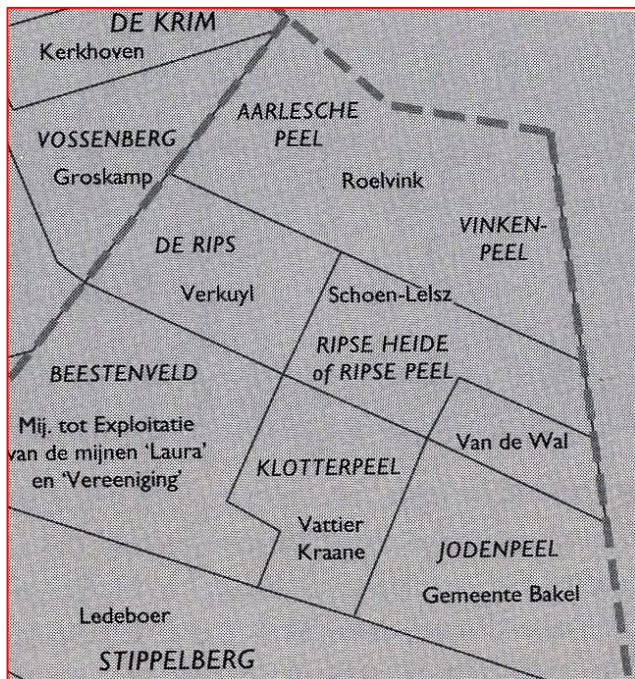
De directie van de Eiermijn kwam eind jaren dertig al met het idee om deel van de reserves te gebruiken ten nutte van de boeren. De koop van de Klotterpeel kwam daarom niet zomaar uit de lucht vallen. Met het ontginningsplan, kregen een aantal jonge boeren de kans zich op een nieuw bedrijf te vestigen. De Eiermijn hoefde er geen geld aan te verdienen, want na het ontginnen werd de grond verkaveld en aan jonge boeren tegen een gunstige prijs in eigendom gegeven. In de koopakte stond wel dat de grond gedurende een aantal jaren niet verkocht mocht worden, zodat het geen speculatie object werd.

Rechts; Plattegrond van De Rips met de Eiermijndreef in paars aangegeven.

De Rips in de vroegste fase.

Het heide en veengebied gebied in de omgeving van De Rips was eind jaren 80 van de 19^e eeuw in bezit gekomen van verschillende protestantse grootgrondbezitters. Zij hadden hun geld verdiend in de textielindustrie of andere handelsactiviteiten. Het gebied van deze grootgrondbezitters werd door de Nederlandsche Heidemij Maatschappij ontwikkeld in productiebos of het werd ontgonnen in vruchtbaar land waarop melkvee werd gehouden voor de productie van kaas. Vooral aan de oostkant van De Rips richting Oploo kwamen boerderijen die veelal werden verpacht aan protestantse boeren die uit de noordelijke provincies kwamen en wisten hoe ze kaas moesten maken.

Links; Plattegrond indeling grondgebied eigenaren van De Rips na 1920.

Vanwege de slechte verbinding met andere dorpen, lag De Rips erg geïsoleerd. Na flink lobbywerk van de burgemeesters van Deurne en Oploo en het provinciaal bestuur van Brabant kwamen beginjaren twintig de verbindingswegen Deurne-Oploo en Gemert-Boxmeer gereed.

Tegelijkertijd werd er in De Rips een school en kerk gebouwd om de lokale bevolking aan dit gebied te binden. Dit gebeurde door de orde van de Priesters van het Heilig Hart op voorspraak van Ripsenaar Johannes Bellemakers. Tevens werden er een aantal arbeiders woningen gebouwd die voornamelijk in dienst waren bij de heidemij.

In deze periode begon men ook met de verkoop van heidegrond in de Jodenpeel waar tot 1937 21 pionier boeren een boerderij startten op de omgeploegde heide. In dezelfde tijd starten 11 collega pioniers in het gebied Ripse Heide/Peel-Blaarpeel met het ontginnen van hun toekomstige boerderij.

*Rechts; Berichtje uit Zuid Willemsvaart
26 maart 1926.*

DE RIPS Bij de 1.1. Zaterdag gehouden aanbesteding van een te bouwen modelboerderij voor den heer Jos. Verstraten alhier, werd het werk gegund aan P. v. Hoof en Zonen en H. Vollenberg, Oploo.

Er was een grote wens was dat er meer boerderijen in cultuur gebracht zouden worden, wat goed was voor de financiële ontwikkeling voor dit gebied. En de jonge boerenzonen die op deze boerderijen kwamen, kon men behoeden dat ze voor werk naar de stad zouden trekken en misschien verloren zouden zijn voor de kerk.

Aankoop en ontginning van de Klotterpeel gefinancierd door de Eiermijn.

Reeds lang was bekend dat een deel van de Klotterpeel heel geschikt was om in cultuurgrond om te zetten. De eerste pogingen werden ondernomen om het gebied aan de westelijke kant van de Rips te kunnen kopen en te ontginnen. Maar de eigenaar van dit gebied had daar niet zoveel trek in. De aanhouder wint en in 1938, tijdens een gezamenlijke vergadering met de grootgrondbezitter Vattier Kraane, de Heidemij en de Eiermijn in café de Ven in de Rips gaf eindelijk de doorslag voor de verkoop. Nadat het was aangekocht werd vrijwel meteen gestart met een werkelozenproject om het gebied met de hand te ontginnen.

Onder; Ontginning van de Klotterpeel eind jaren dertig. bron: film- en fotoarchief RVD Heidemij.

Met de ontginning wilde men een twee doelen bereiken;

Ten eerste; om via werkverschaffing de Klotterpeel te ontginnen. In de jaren 30 van de 20^e eeuw was er veel werkloosheid vanwege de crises die overal in de wereld en ook in Nederland voelbaar was. Vele mensen werden werkloos, waarmee ze in de armoedevoorziening terecht kwamen. De regering reserveerde f 145.000 gulden op de begroting voor dit werkverschaffingsproject. De regering wilde eerst het euvel der werkloosheid met kracht bestrijden door behoud en uitbreiding van werkgelegenheid. Daarom werd er alleen maar handkracht gebruikt.

Ten tweede; om de grond na de ontginning, tegen een schappelijke prijs, aan katholieke jonge boeren kunnen verkopen zodat zij hun eigen boerderij kunnen bouwen.

Minister Romme bracht Dinsdag een bezoek aan de 196 H.A. groote „Klotterpeel“, welke door de Coöf. Roermondsche Eierveiling is aangekocht en in werkverschaffing ontgonnen zal worden. De minister in gezelschap van den Commissaris der Koningin in Noord-Brabant, jbr. mr. dr. A. v. Rijkevorsel tijdens den rondgang.

Boven; Bericht uit de krant Provinciale Noordbrabantsche en 's Hertogenbossche courant 7 juni 1939.

De ontginning verliep bewonderingswaardig spoedig, want na een jaar (1939) kon er al 60 ha. graan worden ingezaaid. De verdere ontginning en verkoop van de percelen waarop de boerderijen konden worden gesticht van 10 – 12 ha grond, moest men wachten tot na de Tweede Wereldoorlog. Tot aan 1955 werden in dit gebied van de ontgonnen Klotterpeel 12 boerderijen gesticht en 2 nieuwe wegen aangelegd. Dit project is ook van levens belang geweest voor de ontwikkeling van de Rips.

(Voor een uitgebreide beschrijving van het toponiem Klotterpeel willen wij binnenkort op terug komen bij de beschrijving van de straten Klotterpeellaan en Minister Rommedreef.)

Kippen in de Rips.

De eerste Ripse boeren hadden over het algemeen een klein gemengd boerenbedrijf met landbouw en een kleine veestapel. Ook scharrelden er wat kippen rond het erf. De eieren waren voor eigen gebruik of werden verhandeld of geruild voor grutterswaren bij de winkeliers.

Met de oprichting in 1925 van de Boerenbond in De Rips wordt ook al meteen gesproken over het belang en voordeel van het hebben van een kippenhouderij. Dit kan extra inkomsten opleveren voor het boerenbedrijf.

Hoofdonderwijzer en secretaris van de Boerenbond Piet Hertsig had goede contacten met Landbouwuniversiteit Wageningen. Hij wees de boeren er op dat de kippenhouderij een belangrijke inkomsten bron kon vormen op de gemengde bedrijven. In zijn eigen tuin plaatste hij een kippenhok naar de aanwijzingen van de universiteit. Witte Leghorn was de naam van het kippenras dat door hen werd aanbevolen.

Rechts; De Leghorn kip.

In 1926 na de jaarvergadering spreekt men de wens uit om een eierbond op te richten. Er wordt een voorlopig comité gekozen, bestaande uit Jos Verstraten, Hermanus vd. Broek, R. vd. Rakt. Zij bereiden de definitieve oprichting en regeling van de nieuwe eierbond voor. Tijdens deze vergadering worden al meteen 34 boeren lid.

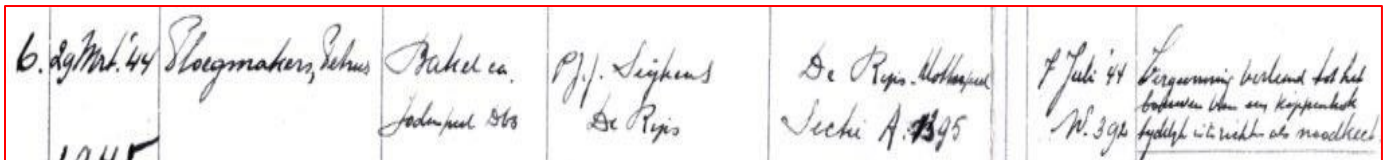
De kippenhouderij werd succesvol in De Rips, want de daarop volgende jaren groeit de vereniging zowel in leden als ook in omzet. Bij het pakhuis was een aparte ruimte om de eieren klaar te maken voor vervoer naar de Roermondse eiermijn. J. Verschuren was in deze periode de eieren inpakker.

Ondanks de groei zijn er in de jaren dertig problemen binnen de Ripse Eierbond zoals in de jaarverslagen is te lezen. Hieronder enkele citaten die de secretaris van de Boerenbond periode 1932 – 1939 schrijft:

Uit het jaarverslag van 1932: *dat enkele leden de eierbond meenden te verlaten.* In het volgende jaarverslag 1933 staat: *De Eierbond wordt nog steeds fel bestreden. Daar tegenover kwamen informaties om terug te kunnen keren. De mogelijkheden daartoe werd door het bestuur onder de ogen gezien. Belangstellenden worden naar het bestuur verwezen.* Ook in 1934 wordt er weer een regeltje aan de bond gewijd: *Wat betreft eierbond bleef op het zelfde peil ongeveer. Terugname van vroegere leden werd verboden.* In 1935: *de Eierbond groeide met enkele leden. Het bekende verbod tot terugname van leden bleef tot op heden gehandhaafd.* Pas in 1936 verviel het verbod tot terugname van leden. Zoals het jaarverslag vermeld: *Een rijk kippenjaar was het echter niet.* Vanaf 1937: *gaat de eierbond goed vooruit want het is een goed kippenjaar. Ze kreeg een nieuwe weeginrichting.* Ook in 1938 gaat het goed: *want het lokaal waar de eieren binnenkomen wordt verbeterd. Klachten hebben mij niet bereikt.* In 1939: *verhuizen ze naar een nieuw ruimer lokaal dat beter is ingericht. Klachten van betekenis vernamen wij geen. De eierprijzen waren bevredigend. Dat gaat dus best. Ik mag, als voorzitter dezer vereniging er U op wijzen, dat er plaats is voor u allen.* Vervolgens begint W.O.II en wordt ook de Boerenbond verboden.

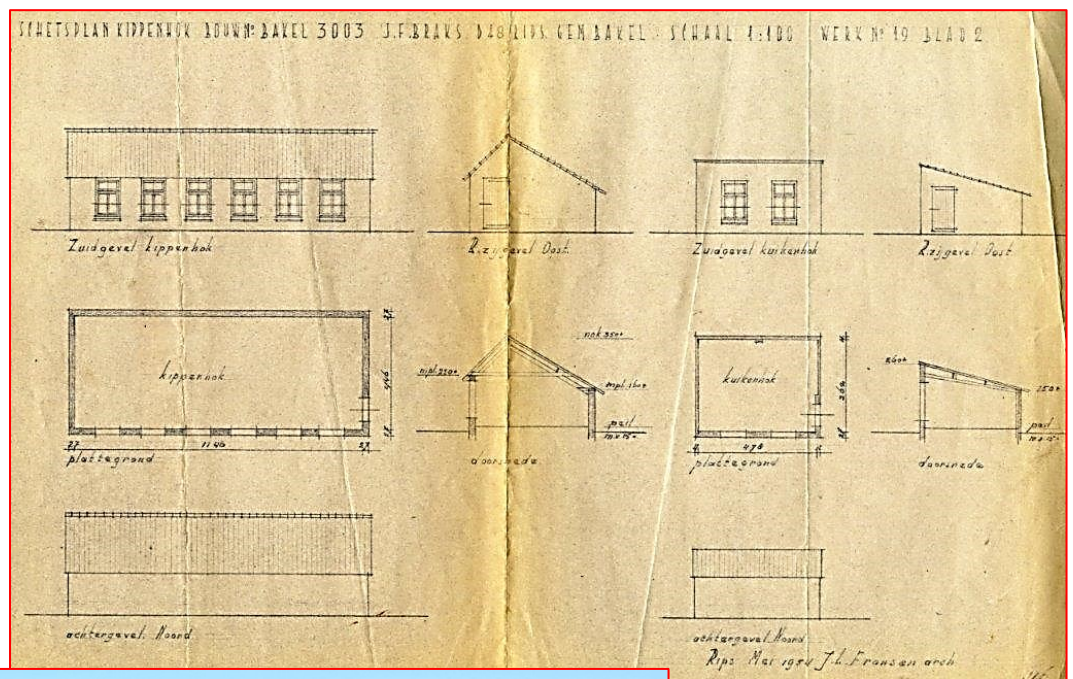
Jaren 1945 – 1965.

Na de oorlog was er een grote vraag naar eieren. Het was heel rendabel om kippen te houden. Er werden op grote schaal bouwvergunningen aangevraagd om een kippenhok te bouwen. Het was ook de tijd dat er een grote vraag naar bewoning voor de vele nieuwe pas getrouwd stellen. De latere babyboom was immers in wording. In de praktijk gingen diverse jonge stellen eerst in deze kippenhokken wonen. Later werden er kippen in gehouden.

Boven; Bouwvergunning Piet Ploegmakers voor een kippenhok, tijdelijk inrichten als noodkeet.

Rechts; Schetsplan kippenhok van M. van de Linden De Rips.

Links; Dit nog bestaande gebouw in de Klotterpeel had bewoning als eerste bestemming, daarna heeft het gediend als kippenhok. Later is het verbouwd en is het nog in gebruik geweest als varkenshok.

STATUTEN:

van de vereniging

„R.K. Vereniging van Pluimveehouders”

gevestigd te: *de Rips*

NAAM, ZETEL EN DUUR.

ARTIKEL 1.

De R.K. Vereniging van Pluimveehouders is gevestigd te *de Rips* en strekt hare werkzaamheden uit over het werkgebied van de ter plaatse gevestigde R.K. Boerenbond of wel over een bij huishoudelijk reglement nader vast te stellen gedeelte daarvan. Na verkregen goedkeuring van het bestuur van de Bond van Pluimveehouders van de N.C.B. te Tilburg en van het bestuur van de Coöperatieve Roermondse Eiermijn G.A. te Roermond, kan de vereniging in bijzondere gevallen mede haar werkzaamheden uitstrekken tot de werkgebieden van een of meer aangrenzende R.K. Boerenbonden.

ARTIKEL 2.

De vereniging is aangegaan voor de tijd van 29 jaren en 11 maanden, te rekenen vanaf de dag der oprichting, zijnde: *30/4 1951* derhalve eindigende *30/3 1981*

ARTIKEL 3.

In deze statuten en in het huishoudelijk reglement wordt verstaan onder N.C.B.: de Noordbrabantse Christelijke Boerenbond te Tilburg;
 onder C.R.E.: de Coöperatieve Roermondse Eiermijn G.A. te Roermond;
 onder Pluimveehoudersbond: de Bond van Pluimveehouders van de N.C.B. te Tilburg;
 onder R.K. Boerenbond: de plaatselijke afdeling van de N.C.B.

Links; De statuten van de R.K. vereniging van Pluimveehouders uit 1951.

Onder; De koninklijke goedkeuring van de vereniging.

11 Juni 1951.

No. 51.

Wij Juliana, bij de gratie Gods,

Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Beschikkende op de verzoekschriften ter bekoming van erkenning van de daarin genoemde, voor minder dan dertig jaren aangegane, verenigingen door goedkeuring van hare daarbij overgelegde statuten; Gelet op de voorschriften der wet van 22 April 1855 (Staatsblad no. 32) in het algemeen en op art. 6, tweede lid, dier wet in het bijzonder; Op de voordracht van Onze Minister van Justitie van 6 Juni 1951, 1e Afdeling B, no. 2130;

HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

de overgelegde statuten der navolgende verenigingen goed te keuren en deze verenigingen mitsdien te erkennen, te weten:

- 1°. enz;
- 4°. de vereniging: "R.K. Vereniging van Pluimveehouders", gevestigd te De Rips, gemeente Bakel en Milheeze;
- 5°. enz;

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, enz.
 Soestdijk, 11 Juli 1951.

(get.)

JULIANA.

De Minister van Justitie,
 (get.) H. Mulderije.

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
 De Secretaris-Generaal van het Ministerie van Justitie,
 (get.) B.H. Kazemier, l.S.G.

Voor eensluidend uittreksel, 11/1
 De Chef van de Secretarie.

W. H. J. C. van Gessel

Binnen de Noord-Brabant Christelijke Boerenbond was er ook een belangenvereniging voor pluimveehouders. Dit was de Bond voor Pluimveehouders waarin ook de Eiermijn een belangrijke stem had. Samen hebben ze de statuten en het huishoudelijk reglement van de vereniging opgesteld waaraan de plaatselijke katholieke pluimveeverenigingen zich dienden te houden.

Dagelijks werden de eieren door de boerin verzameld en in grote eierkisten gedaan. In zo'n kist konden vijf lagen van honderd eieren. De eieren moesten schoon zijn bij aflevering. Ze mochten niet met water worden schoon gemaakt, want dan was de houdbaarheid beperkter. Als er vuil aan zat, verwijderde men dit met een iets vochtig doekje.

Op vrijdag was het druk op het pakhuis, want dan werden de eieren bij de boeren opgehaald en klaar gemaakt voor vervoer naar de Eiermijn in Roermond. Driek van Deursen en later Jo Logtens, Koos Willems of Mies v. Bakel van het pakhuis haalden in de ochtend de volle kisten bij de boeren op en leverde meteen de lege kisten af. Het was zwaar werk want in een volle kist zaten 500 eieren. De kisten waren met ijzer beslagen wat zorgde dat de kleding nogal eens scheurde. De ophalers kregen daarom ook kleedgeld. Met het ophalen was men er nog niet klaar, dan kwam nog het schouwen en wegen. Werknemers van het pakhuis waren ook hier mee belast.

In het pakhuis had de Eierbond een eigen lokaal waar de eieren eerst werden geschouwd. Een lamp werd boven een rek van honderd eieren gehouden. Dan kon men de eieren met donkere vlekjes (bloed) verwijderen evenals eieren waarvan de schaal gebroken was. De lege plekken werden met andere eieren aangevuld. De afgekeurde eieren kwamen op de vuilnishoop terecht. Een heel enkele keer kwam een bakker de eieren ophalen.

Rechts; Eierkist met de rekken voor de eieren.

Na het schouwen werden ze gewogen. Eerst werd de lege kist gewogen en genoteerd bij de gegevens van de boer. Elke boer had een eigen nummer. Daarna werd de kist opnieuw gewogen maar nu vol met eieren. Ook dit getal werd genoteerd. In de middag werden de eieren samen met de gegevens door de Eiermijn opgehaald. Na de verkoop van de eieren kon het bedrag worden vastgesteld wat de boer kreeg uitbetaald.

Jarenlang betaalde Piet en Miet van Doren het eiergeld uit. Wekelijks kregen zij van de Eiermijn de bedragen door die de boeren voor hun geleverde eieren kregen. Deze bedragen werden weer doorgegeven aan Harry Braks waar de Boerenleenbank was gevestigd. Op zaterdag haalden zij het geld op bij de bank. Thuis werd het geld per boer uitgeteld en in bruine zakjes gedaan. Op zondag kwamen de boeren of kinderen zoals Cees van de Heuvel naar het huis van Miet om het geld op te halen. Hoeveel eieren de boeren wekelijks leverde was nogal wisselend, sommigen hadden wekelijks 1 kist, terwijl anderen wel 4 of 5 kisten hadden.

Links; De eierkist van Wim Peters-Beckers.

Begin jaren zestig is een moeilijke tijd voor de eierhandel. De afzet naar vooral Duitsland stagneert, want er wordt daar steeds meer op kwaliteit gelet. Door deze kwaliteitskwestie verliest de Eiermijn enkele grote leveranciers. Tevens wordt de mechanisatie en efficiëntie steeds belangrijker. Het ophalen, wegen en sorteren ter plaatste is een verouderd systeem en te duur geworden. Klein is niet meer efficiënt en er moeten steeds grote aanpassingen gedaan worden wil men nog wat verdienen.

De Eiermijn krijgt hier ook mee te maken, want een 1963 is er een grote reorganisatie. Maar wil de Coöperatie Roermondse Eiermijn nog iets betekenen, moet ze mee groeien en moderniseren. Dat is de reden dat ze in 1968 fuseert met de Venlose veiling divisie. De nieuwe naam heet Roermond Venlo Coöperatie (ROVECO). En daarmee is een jarenlange periode van de bekende Eiermijn voorbij.

Onzekerheid en toewerken naar een grootschalige manier van produceren, daar kiezen de Ripse boeren niet voor. Langzaam verdwijnen de kleinschalige kippenfarms met de kippenren uit het Ripse beeld. Over het jaar 1965 is door ons een inventarisatie gedaan, van het aantal boerderijen in De Rips, die groot- en kleinvee hielden zoals koeien, varkens en kippen. Op 45 van de 80 geïnterviewde bedrijven werden destijds kippen gehouden. Enkele bedrijven hadden zich gespecialiseerd in opfokbedrijven of anderzijds.

Bij dezelfde inventarisatie in 2014 waren er 0 bedrijven in De Rips waar nog bedrijfsmatig kippen werden gehouden.

Links; Kippenhok van Jo Vogelszangs omgetoverd tot een soort tuinhuisje. Wel nog met de originele ramen en deur.

Onder; Vervallen kippenhok in de Jodenpeel.

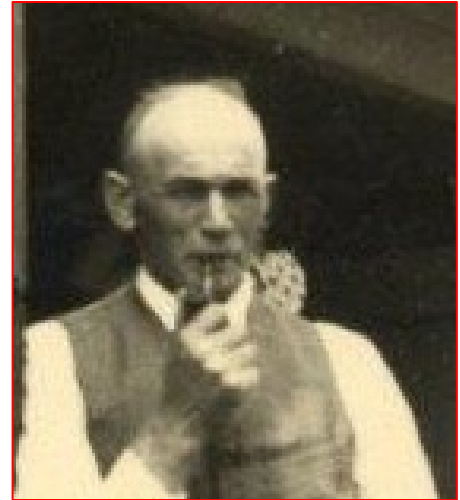
Kippenhandel Piet van Leuken.

Interview met Nel Slits-van Leuken gehouden op 15-06-2017. Nel is de tweede dochter van Piet van Leuken. En vertelt hoe het er aan toe ging tijdens de kippenhandel van haar vader. En ook dat zij als jong meisje haar vader moest meehelpen.

Links; Nel-Slits-van Leuken.

Rechts; Piet van Leuken.

De ouders van Piet, Martinus van Leuken uit Schaijk met zijn vrouw Petronella van de Weijst uit Reek en 9 kinderen namen op 2 januari 1922 hun intrek in de pas nieuw gebouwde "witte" woning D 39, nu Burgmeester van de Wildenberglaan 17 geheten.

Hun oudste zoon Petrus (Piet) van Leuken (19-06-1901) was op dat moment 21 jaar en zag zijn kans om kippenhandelaar te worden van zijn beroep. Bij alle nieuwe arbeiderswoningen in het nieuwe dorp werden wel kippen gehouden voor eigen gerief. Daarnaast werden op De Rips en in de Jodenpeel ook de eerste nieuwe ontginningsboerderijen gebouwd. Alle boeren plaatsten er meteen een kippenhokje om kippen te houden. Voor hen was het immers gemakkelijk voor zichzelf elke dag verse eieren, of een kip voor de soep. Eieren waren er ook wel voor de verkoop.

Werkgebied.

Piet zag er dus wel handel in en schafte een transportfiets aan, waar hij voorop een houten krat plaatste waar ca.15 kippen in konden. In 1922 was alleen de weg Deurne-Oploo verhard en De Rips-Elsendorp was met sintels verhard waar een smal fietspadje langs liep. Verder waren alle wegen in zijn werkgebied onverharde zand- of modderwegen, waar in droge tijden een goed te berijden fietspad langs liep.

Piet zijn werkgebied strekte zich uit in de dorpen De Rips, Bakel, Milheeze en Deurne. Verder ook in Oploo en later in Elsendorp, de Stichting, Landhorst en Westerbeek. Eerst moesten de boeren worden bezocht met de vraag of ze kippen hielden en wanneer deze mogelijk van de leg af waren en vrij kwamen zodat ze verkocht konden worden. Zo verkreeg hij zijn klantenkring. Als het zo ver was ging hij op pad en betaalde de kippen contant. Een van zijn klanten in Deurne was Hannes Aldenzee aan de Kwadestaartweg weet zijn zoon Mies (78) nog te herinneren.

Bij Piet thuis, werden ook een paar opvang kippenhokjes gebouwd met een buitenren. Hierin werden de kippen los gelaten. Op gezette tijden kwam Jan van de Borst uit Venray bij Piet deze kippen kopen en nam ze mee naar Venray waar hij een kippenslachterij had.

De ouders van Piet vertrokken met het gezin in januari 1930 naar Lieshout. Piet trouwde op 23 januari 1930 met Johanna Bevers en bleven samen in het huis ouderlijk wonen. Hun eerste dochter Adriana (Sjaan) werd in 1931 geboren waarna dochter Nel volgde in 1932. Later kregen zij nog 7 kinderen, in 1947 werd het laatste kind geboren.

**HANDELSREGISTER
DER KAMER VAN KOOPHANDEL
EN FABRIEKEN**

in Oost. N.-Brabant te Eindhoven.

Onder dit hoofd worden wekelijks opgenomen mededeelingen in zake:

1. Nieuwe inschrijvingen in 't handelsregister.
2. Wijzigingen in bestaande inschrijvingen in het handelsregister.
3. Opheffing van handelszaken.

Doss. 6237. P. J. van **Leuken**, Bakel **Rips**
D 39. Manufacturenhandel. Bedrijf gewij-
zigd in Pluimveehandel.

Links; Bericht van inschrijving Kamer van Koophandel in Zuid-Willemsvaart 11 juni 1941.

In de kleine voorkamer van hun witte woning, hadden ze ook een manufacturenwinkeltje. Johanna beheerde het winkeltje terwijl Piet er met zijn fiets op uit trok. In 1941 zijn ze met de winkel gestopt en is het alleen nog maar kippenhandel.

Rechts; Johanna van Leuken- Bevers met een van de kinderen op de arm voor de kippenkooi achter hun huis.

Nel Slits-van Leuken help al heel jong haar vader.

Aan het woord is Nel Slits-van Leuken: Op een gegeven moment kocht Piet ook een paardje en een wagentje. Het is niet zeker maar heel aannemelijk is volgens Nel van Leuken wel, dat hij toen ook met een vol geladen wagen kippen naar de markt ging in Deurne of Helmond of naar de beurs in Gemert om zijn handel daar te slijten.

Nel, moest al op zeer jonge leeftijd mee helpen in het grote gezin. Er was geen stromend water of elektriciteit. Elke maandag mee helpen wassen en allerlei huishoudelijke karweitjes. Toen ze 12 jaar was vond haar vader dat ze oud en sterk genoeg was om hem te helpen in de kippenhandel. Er werd voor haar een tweede transportfiets gekocht. Nel herinnert zich als de dag van gisteren dat zij altijd voorop moest fietsen over de smalle donkere paadjes, bijvoorbeeld richting Landhorst. Dat ophalen gebeurde altijd 's avonds in het donker. Vader Piet kocht oudere kippen die van de leg af waren of kippen die in de volksmond ook wel "waterkonten" werden genoemd. Deze kippen kon je herkennen omdat ze wat achterover liepen en een zogenaamde "dikke kont" hadden.

Die ene keer ging het helemaal mis tussen Landhorst en de Stichting. Het was donker, geen straatlampen en weinig licht op de fiets. Blijkbaar lag er iets op het pad want Nel kon plotseling haar stuur niet meer houden. Samen met haar fiets geladen met de houten kist en 15 kippen erin, gleeed ze van het talud af in de naast gelegen diepe sloot. Gelukkig had ze zelf niets evenals haar de fiets met levende have. Echter zij was niet bij machte zelf uit de sloot komen en moest wachten op haar vader Piet. Hij kwam wat later, want hij moest immers nog af rekenen met de boer. Met zijn hulp klom ze weer op de kant. En samen zijn ze weer heelhuids thuis gekomen.

Omstandigheden kippen houden.

De omstandigheden waarin in die tijd kippen gehouden werden herinnerd Nel zich als abominabel slecht. Bedompte hokken zonder licht waarin de ratten en muizen welig tierden. De kippen zelf vergingen dikwijls van de luizen. Als jong meisje wist je dit, maar toch moest je proberen bij een petroleumlampje van de boer de gekochte kippen te vangen tussen de kippenstront op de grond en de weg springende ratten en muizen. Onbegrijpelijk achteraf dat ze het gedurfd en gedaan heeft bij nader inzien nu. En van een kippenvanghaak had men in die tijd nog nooit van gehoord.

Links; De zusjes Jo en Tonnie v. Leuken voor de witte woning.

Hazen en konijnen.

Naast kippen ophalen 's nachts ging Nel overdag ook wel geschoten hazen en konijnen op halen op de Bunthorst bij bosbaas Bouwman. Bij thuiskomst werden deze aan een touw

opgehangen aan de muur in het kippenhok. Deze werden verkocht aan poelier Sjef van Lierop uit Helmond die ze op kwam halen. Later werden er ook tamme konijnen meegenomen naar de veemarkt in Den Bosch voor de verkoop.

Vanaf 1936 bezaten de gebroeders Beckers een vrachtauto en een van hun eerste opdrachtgevers was de kippenhandelaar Piet van Leuken. Op vrijdagavond rond 19.00 werd bij hun thuis begonnen, de kippen die door de week waren opgehaald, met het vangen en inladen in de houten kisten. Daarna werden deze op de vrachtauto geladen om ze naar de veemarkt in Den Bosch te brengen. Nel herinnerd zich dat op twaalf jarige leeftijd op vrijdagavond al meehielp.

Eerst eieren eten.

Rond 21.00 uur was de wagen vol. Voor de reis naar Den Bosch begon werd er eerst thuis nog eieren gegeten. Want slapen zou er die nacht niet bij zijn volgens Nel, dat kon je daags daarna 's middags wel.

Rechts; Uit de Velpsche Courant vrachtwagen van Firma Koens geladen met kippen in de zware houten kisten jaren 30.

Wim Beckers was de chauffeur met vader Piet van Leuken als rijder en Nel er tussenin op de voorbank van de Chevrolet vrachtauto. Eerst moesten bij diverse grotere kippenboeren nog partijen kippen gevangen en geladen worden. Tegen 3.00 uur was de vrachtauto vol en kon de reis richting Den Bosch beginnen. Daar aangekomen werden tegen 6.00 uur 's morgens de kratten met kippen afgeladen en op de grond gezet voor de opkopers die daar 's morgens kwamen. Meestal werden de kippen gekocht door de slachterijen zoals Koens uit Velp achter Arnhem, of door de firma Vos uit Zandvoort aan de Zee. De firma Vos laden de kippen over in een speciale treinwagon die geschikt was voor het vervoer van levende kippen. Zo werden de kippen naar Italië geëxporteerd.

Zware kippenkisten.

Als jonge kerel ging Ben Beckers (1942) de zoon van vrachtrijder Wim Beckers ook dikwijls mee helpen kippen vangen en laden. Hij herinnerd zich de grote zware kisten van ca. 2 meter lang, 40 cm hoog en 90 cm breed. Hier werden 30 kippen ingeladen. Je kunt je voor stellen dat het geheel toch een zwaar gewicht was. Zeker als we de bovenste kisten moest laden, want die moesten 6 à 7 hoog gestapeld worden. In feite ging dat niet, maar dan ging Ben samen met een tweede persoon aan de andere zijde op het opstaande bret (opstaand zijbord) van de vrachtauto staan. In het midden stond de derde persoon die een extra duwtje moest geven. Balancerend op het bret en op het juiste moment aangeven ging de kist met kippen met een enorme zwaai naar 7 hoog! Extra lastig was het als er bij de wat oudere kisten aan de zijkant de verroeste spijkers uit staken.

Ook herinneren Nel en Ben zich dat je als de kippen geladen waren, je altijd koffie kreeg bij de boer voor je aanreed met de vrachtauto. Dikwijls zaten er hele dikke vellen van de verse melk op waar ze beiden een grote hekel aan hadden. Zij zorgden er dan voor dat ze dicht bij de gootsteen stonden zodat ze de koffie weg konden gooien. Dan maar ginne koffie!

Kippengeld uitbetaling.

De betaling van de kippen ging altijd dezelfde nacht contant. Of toen de partijen groter werden, daags daarna overdag. Dit was dikwijls het werk van Nel. Om de kippenboeren uit te betalen ging ze naar de Boerenleenbank in De Rips bij Jan Braks in zijn boerderij. Het kwam regelmatig voor dat er niet voldoende geld in de kluis lag. Om toch aan hun verplichtingen te kunnen voldoen was Nel gedwongen om dan naar de Boerenleenbank in Venray te fietsen en daar het benodigde geld te halen. Dat was echter niet zo'n eenvoudige opgave. De Middenpeelweg was een zandweg met enkel een fietspaadje er langs. Bij de Vredepeel waren alleen heidevelden te zien met een smal fietspaadje richting Venray. Als Nel het geld ontvangen had verstopte ze dat altijd in haar sokken zodat ze het niet zou verliezen. Aan een overval heeft ze zelfs nooit gedacht.

Van onder naar boven; Jan Van Leuken, Martien Beckers en Nel van Leuken op de ladder voor de nieuwe woning aan de Burgemeester van de Wildenberglaan 10.

Nieuwe woning.

De kippenhandel draaide goed en in 1951 bestond het gezin inmiddels uit 11 personen. Piet wilde een groter huis en mogelijk zelfs een vrachtauto kopen. Hij stapte naar de gemeente Bakel en Milheeze en vroeg een bouwvergunning aan voor een nieuwe grotere woning. Tevens waren er enkele kleine kippenhokken voor de dagelijkse opvang bij gepland. Na de goedkeuring werd de nieuwbouw gerealiseerd aan de huidige Burg. Van de Wildenberglaan 10. Het huis was per 1 maart 1952 klaar.

De kippenbranche met legkippen voor de eieren liep goed. Tevens kwam het opfokken van jonge mesthanen in zwang voor de slachterijen. Nu werden de aantallen in eens veel groter en moest er een heel hok met kippen opgeruimd worden. Piet kocht zijn eerste Ford vrachtauto eind vijftiger jaren waarop zoon Jan (1937) de chauffeur werd. Enkele jaren daarna volgde er een tweede vrachtauto een Daf met lange neus voorop die bestuurd werd door zoon Piet (1940). Ook Ben Beckers was dikwijls van de partij omdat hij inmiddels ook zijn vrachtauto rijbewijs behaald had.

's Avonds werden de kratten met hanen gevangen die dan die zelfde nacht vervoerd werden naar de slachterij van Koens in Velp of naar Jan van de Borst in Venray. Rond 1964 werd er achter het huis een grote garage gebouwd waar de beide vrachtauto's en de lege kisten gestald konden worden.

Rechts; Jan v. Leuken voor de nieuwe Ford vrachtauto.

De gezondheid van Piet liep in de midden jaren zestig wat achteruit. Op 19 december 1967 ging Piet met zijn auto, kippen af rekenen bij de familie Donkers aan de Gerele Peel in Elsendorp. De weg er naar toe was slecht en modderig, waardoor de auto vast liep. Piet stapte uit en vroeg hulp om de auto er mee uit te duwen. Het werd Piet echter op dat moment te veel, hij kreeg iets in zijn hoofd of hart waarbij hij naast de auto op de grond viel en het leven liet. In zijn binnenzak zat nog wel de 10.000 gulden die hij die dag nog net voor de Kerstmis moest gaan afrekenen bij zijn klanten. Nadien heeft zoon Jan het kippenbedrijf voortgezet met behulp van zijn broer Piet van Leuken. In de jaren 1975-76 is het bedrijf opgehouden te bestaan.

v.l.n.r.; Nel, Tonnie, Huub, Tina, Jo, Jan, Maria, Piet, Adriana(Sjaan)oftewel zuster Marijet. Vader Piet van Leuken en moeder Johanna(Anna) van Leuken-Bevers

Gebeurtenissen aan de Eiermijndreef.

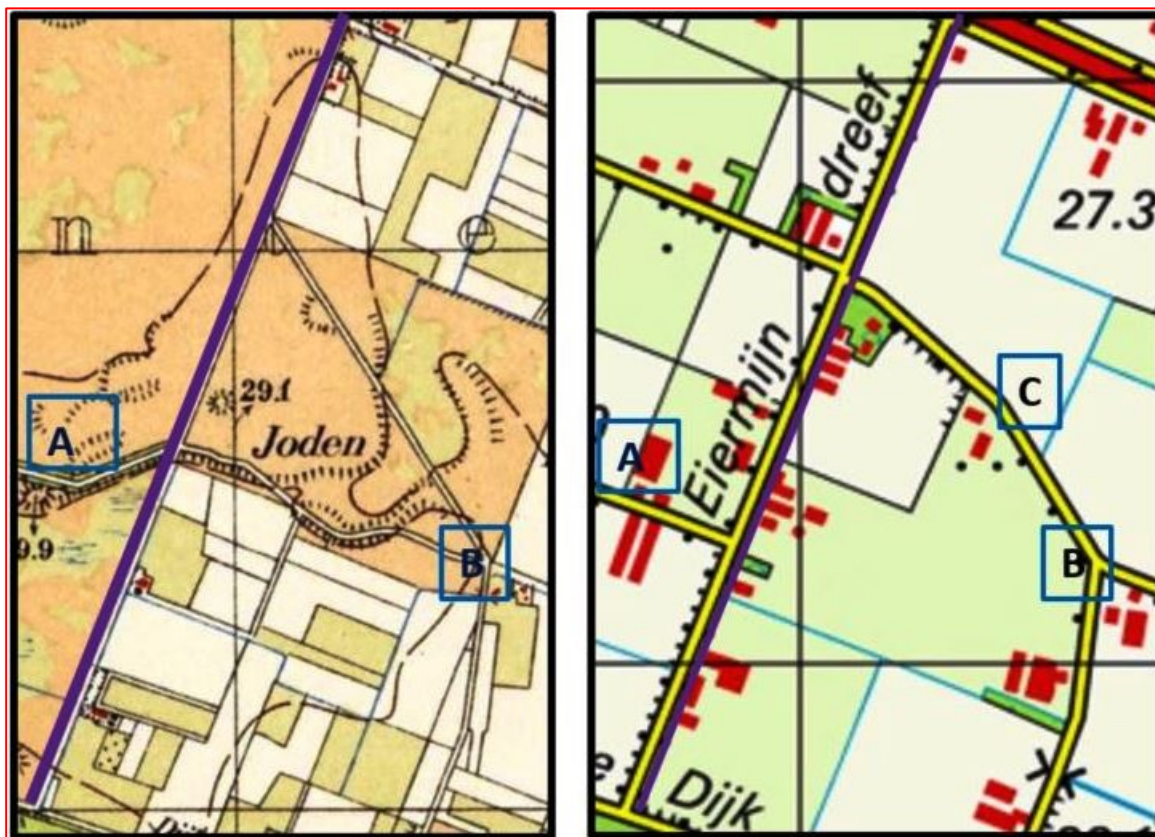
Met de ontginning in 1939 is het stratenpatroon, zoals die in dit gebied lag, niet geheel intact gebleven.

Plattegrond links: De latere Klotterpeellaan (A) kruiste met de Eiermijndreef (paarse lijn) en was een opvallende kronkelweg die door liep richting de Jodenpeeldreef (B). Na de ontginning kwam de weg tussen A en B geheel te vervallen.

Plattegrond rechts: Ter hoogte van (A) kwam er een nieuwe rechte weg genaamd de Klotterpeellaan die aansloot op de Eiermijndreef. Iets noordelijker werd de Minister Rommedreef aangelegd. Om de Jodenpeeldreef (B) aan te kunnen sluiten op de kruising van Eiermijndreef en Minister Rommedreef werd bij de letter (C) de weg zuidelijker afgebogen aangelegd.

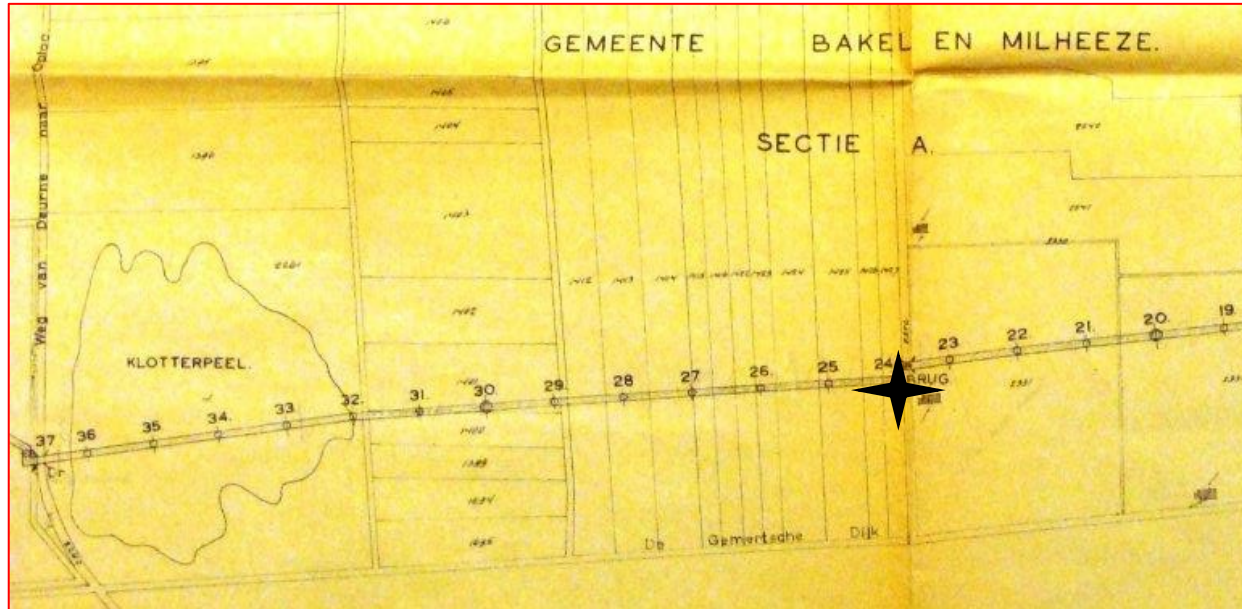
Plattegrond links topografische kaart na 1930.

Plattegrond rechts na 1962.

Met de aanleg van het Koordekanaal in 1939 is er ook een brug over het kanaal gelegd, die met de Eiermijndreef kruiste ter hoogte van de boerderij Familie Heesmans/destijds Beckers. Het Koordekanaal is na de oorlog gedempt en is in 1982 opnieuw aangelegd, niet door, maar om het perceel van de boerderij. Toen de geitenstal gebouwd werd bij Heesmans, kwam het oude tracé van het Koordekanaal nog tevoorschijn.

Rechts; De kaart van de aanleg van het Koordekanaal uit 1939 met de brug over de Eiermijndreef.

Rechts; Mina Beckers met haar toekomstige echtgenoot Wim Peters op de houten brug over het Koordekanaal.

Onder; Aan de zuidkant langs de Eiermijndreef lagen loopgraven. De familie Beckers poseert hier in.

Na de ontginning en aanleg van de wegen heeft het lang geduurd voordat de Eiermijndreef, de Jodenpeeldreef en Minister Rommedreef werden verhard.

*Onder; kruispunt bij de boerderij van Grad van Tiel tijdens het verharden van de weg in 1962. Op de foto de vrachtauto en wegenwals van aannemer Te Siepe.
(Links van de boerderij staat nog een kippenhok)*

Links; zelfde kruispunt na het verharden van de wegen.

Waterleiding

In De Rips heeft het tot midden jaren zestig geduurd voordat elk huis en boerderij bij de waterleiding was aangesloten. Vele boerderijen hadden een waterput waar het grondwater kon worden gebruikt voor het vee. Dit werd omhoog gepompt voor dagelijks gebruik. Vaak was er een aparte put waar het regenwater werd opgevangen dit werd vaak gebruikt voor het huishouden.

Sommige boerderijen en huizen hadden pech, want het water was na verloop van tijd niet meer te gebruiken voor consumptie. Zij waren genoodzaakt om hun water bij het waterleidingbedrijf te halen. Op de kop van de Eiermijndreef was een waterleidingpomp waar men water kon halen. Dit gebeurde met regelmaat met melktuiten of een watervat op wielen van ca. 1000 liter. In de zomer was er nooit koel water aan huis en in de winter moest men eerst ijs los kappen door de deksel in de ton en daarna het ijs laten smelten op de kachel. Vervolgens kon men koffie zetten of zich wassen.

Links; Voorbeeld waterkraan op straat en melktuit die gevuld wordt met water.

Onder; De waterton achter het huis van Frans Ploegmakers. Hiermee werd wekelijks water gehaald op de kop van de Eiermijndreef aan de Burgemeester Nooijenlaan bij het waterleiding aftappunt. Op de achtergrond Wouda Ploegmakers op een Ford Major tractor.

Bronnen:

Gemeentearchief Gemert: Eierbond; Ripse Boerenbond: verslagen van vergaderingen en jaarverslagen periode 1926 – 1940.

Aangevuld met informatie van Jo Logtens.

Interview: met Nel van Leuken-Slits aangevuld met herinneringen van Ben Beckers.

Foto's familie van Leuken en Martien Beckers-van Bakel.

Archief Theo Verstraten

Archief D'n Blikken Emmer

Gesproken met; Wim Heesmans, Piet van der Burgt, Marietje van Tiel-van Bakel, Jo Vogelzangs.

http://www.nederlandsehoenderclub.eu/uploads/media/57069_Gewijzigde_herdruk_Hoenderrassen_V2_02.pdf

<https://www.heemkundelangenboom.nl/verenigingen/eierbond>

<http://home.planet.nl/~schef564/schoor/webfotos/boerenstand.pdf>

http://www.dbnl.org/tekst/lint011tech03_01/lint011tech03_01_0011.php

<http://limburgseondernemersgeschiedenis.nl/wp-content/uploads/2016/04/Boter-Eieren-en-Kaas-versie-22-1-2015.pdf>

<http://www.delpher.nl/> krantenarchief van Nationaal Archief Den Haag. Periode 1900 - 1970

Zoekwoorden: Eiermijn, Klotterpeel, Roveco, P.V.N., De Rips

<http://velpschecourant.nl/wb/pages/over-velp/erfgoed-van-velp/de-trein-door-velp/koens-internationaal-kippen-transport.php>

Heideontginning en Modernisering, in het bijzonder in drie Peelgemeenten 1850-1940 door P.H.M. Thissen.

Rips 1880-1940 door W. T. van den Berg en P.A.D. Schöer

Deze nieuwsbrief kwam tot stand m.m.v.

Bernard Ploegmakers

☎ 0623901706

Hannie Ploegmakers

☎ 0206938463

Secretariaat:

G.M. van Geffen

Ripsestraat 23a

5764PE De Rips

0493-599450

gmvangeffen@planet.nl

Het lidmaatschap bedraagt € 15,- per jaar over te maken op rekening nr. NL24RABO0136131654 t.n.v. Heemkundekring D 'n Blikken Emmer o.v.v. naam en emailadres